

Secció d'Art

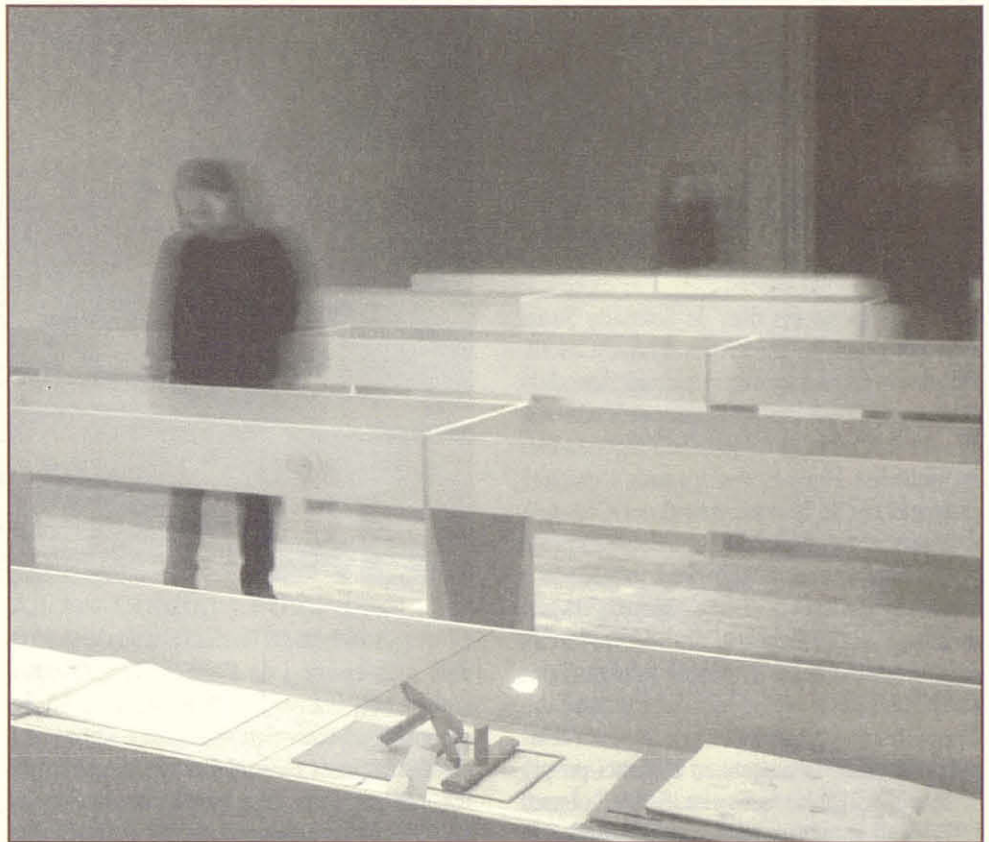
Aureli Ruiz

Rares vegades els artistes ens ofereixen la possibilitat de ficar el nas en les fases més privades del procés creatiu. Normalment, fins i tot en el cas de les tendències menys objectuals, tenim accés a una versió "acabada" del treball dels creadors. Les combinatòries posades en joc, les associacions, les descobertes que han anat configurant el producte final queden en la intimitat de l'estudi o el taller i poques vegades són ofertes al públic com en el cas que ens ocupa. Aureli Ruiz, home amb reputació de sistemàtic, conserva centenars de dibuixos que posen en joc una i altra vegada el seu repertori formal i conceptual amb diverses aparences. De segur que podem considerar simptomàtica la insistència en el mateix format i el mateix material —tinta i paper vegetal.

El paper vegetal permet transportar de manera eficaç els dibuixos d'un full a l'altre i visualitzar així les possibles combinacions. Vet aquí un senzill secret que sembla una demostració casolana i evident de les tesis dels qui, a l'hora de conceptualitzar —amb relatiu èxit— la creativitat ho han fet en termes d'heurística, combinatòria, associació.

Quadernària té un altre punt evident d'interès: en tant que recull els quaderns de dibuixos realitzats des del 1980 fins ara mateix, permet observar com ha evolucionat el llenguatge i les preocupacions plàstiques de l'artista. Amb la perspectiva del temps, les primeres vitrines on s'allotgen els quaderns permeten redescobrir el lent naixement del que seria el repertori formal d'Aureli Ruiz. Les pàgines de paper vegetal apareixen poblades de formes orgàniques, elements vegetals, imatges primitivistes amb uns certs ecos de bauma neolítica.

Poc a poc, apareixen també als dibuixos elements de caràcter més industrial: enginys i eines no identificables, elements vagament arquitectònics, estris desconeguts. La força del dibuix com a element configurador d'imatges creix. Les composicions es compliquen: apareix el solapament, els elements representats insinuen relacions de profundi-

Fotografia: Carles Fargas

tat, a voltes es diria que apareixen en un sobri "paisatge". Tal com ha estat posat ja de manifest en altres ocasions, la clau del treball d'Aureli Ruiz en aquests anys és la tensió entre el caràcter aparentment representacional de les seves imatges i la impossibilitat d'identificar clarament els elements que hi trobem. L'artista juga amb l'ambigüitat, com ocultant-nos el sentit darrere un tènue vel d'enigma. Les imatges apelen a la memòria de qui observa: la nostra porció del cercle hermenèutic, la que ens toca com a "lectors", ha crescut.

El tombant de dècada, en la frontera entre els 80 i els 90, és punt d'inflexió en l'obra d'Aureli Ruiz. Punt d'inflexió que pot ser clarament rastrejat en els quaderns d'aquesta època. El seu repertori formal es "refreda". La càrrega conceptual guanya definició —tot i guardant-se ben bé de caure en l'obvietat. Les idees que en anys anteriors només ens era donat entrellucar són ara més explícites. Apareixen al·lusions a l'alteritat: imatges simètriques, projectes per a escultures que jugaran amb el seu reflex en un mirall, formes duplicades. En els dibuixos que varen donar forma a la instal·lació "puissance", l'alteritat i l'oposició de contraris les trobem en relació amb la idea de la mort, amb la inquietant aparició de dos caps

suspesos de cordes. En aquests anys, l'obra d'Aureli Ruiz ha anat temptejant també altres terrenys conceptuals: observem, a les darreres vitrines, imatges entorn de l'indefinit i inabastable (en els dibuixos per a la instal·lació "infinició"), elements en forma de pròtesi que es relacionen amb caps vagament humans, o al·lusions a la idea de victimització.

Si aquest article ha de servir com a introducció als dibuixos d'Aureli Ruiz, no faltará qui el trobi poc explícit. Com si res, he parlat de víctima, infinit, alteritat, mort, duplicació. Però aquests conceptes no són més que pistes. Deia més amunt que Aureli Ruiz es cuida ben bé de defugir l'obvietat. Buscant una referencialitat clara i manifesta en els dibuixos només aconseguiríem destruir el joc que se'ns proposa: plantejar una forma de comunicació amb l'espectador que es complau en la subtilesa, el misteri, l'obliquïtat. No en va, en abocar-nos a algunes de les vitrines trobarem, en comptes de dibuixos, el reflex d'algú que mira, desdibuixat en la boira d'un lleu rastre de plastilina: estem en un indefinit terreny entre la transparència i l'opacitat, entre el visible i l'ocult.